

Apostlagärningarna 22. Övers och komm: Bo Giertz

Apostlagärningarna Kapitel 22 Paulus tal till folket (Apg 22:1–29)

Översättning

Bröder och fäder hör vad jag nu vill säga till mitt försvar! När de märkte att han talade till dem på deras eget språk blev de ännu tystare och han fortsatte: Jag är jude född i Tarsus i Cilicien men uppvuxen här i staden. Vid Gamaliels fötter har jag grundligen fostrats i fädernas lag, och jag nitälskade för Gud på samma vis som ni alla i dag. Den ”vägen” som det nu gäller förföljde jag ända till döds. Jag lät fjättra både män och kvinnor och skickade dem i fängelse. Det kan både överste och hela rådet intyga. Av dem fick jag också en skrivelse till våra bröder i Damaskus och var på resa dit för att få fängsla också dem som fanns där och föra dem till Jerusalem, så att de skulle få sitt straff. Men nu hände sig på vägen när jag närmade mig Damaskus att det plötsligt vid middagstiden kom ett kraftigt ljussken från himmelen som lyst omkring mig. Jag föll till marken och hörde en röst tala till mig: Saul, Saul varför förföljer du mig? Jag frågade: Vem är du. Herre? Han svarade mig: Jag är Jesus från Nasaret som du förföljer. De som följde mig såg väl ljuset men rösten som talade till mig hörde de inte. Men jag sade: Vad skall jag göra. Herre? Och Herren svarade mig: Res på dig och gå in i Damaskus. Där skall du få besked om allt som blivit bestämt att du skall göra. Till följd av den bländande glansen i ljusskenet kunde jag inte se mera, och därför kom jag in i Damaskus ledd vid handen av mina följeslagare. Men en som hette Ananias en from man efter lagen med gott namn om sig bland alla judarna där kom till mig och stod vid min sida och sade: Broder Saul öppna dina ögon och se. Och i samma stund fick jag min syn och kunde se honom. Han sade: Våra fäders Gud har utvalt dig till att lära känna hans vilja och få se den Rättfärdige och höra honom själv tala. Därför skall du bli hans vittne och betyga inför alla människor vad du sett och hört. Vad väntar du på? Stå och låt dig döpas och renas från dina synder genom att åkalla hans namn. Senare, när jag vänt tillbaka till Jerusalem och bad i templet, hände det att jag föll i hänryckning. Jag fick se honom och han sade till mig: Skynda dig och lämna strax Jerusalem. Här kommer de inte att ta emot ditt vittnesbörd om mig. Då sade jag: Herre de vet ju själva att jag lät få fängsla dem som trodde på dig och lät prygla dem överallt i synagogorna. Och när Stefanus ditt vittne göt sitt blod stod jag själv och såg på och gillade det och vaktade mantlarna åt dem som dräpte honom. Då sade han till mig: Gå! Det är till hednafolken i fjärran som jag sänder dig.

Fram till denna punkt i talet hade de lyssnat till honom men nu höjde de ett anskri och ropade: Slå ihjäl honom! En sån får inte finnas på jorden! Det är inte rätt att han får leva! När de nu skrånade och slet av sig kläderna och kastade smuts upp i luften, befallde kommandanten att Paulus skulle föras in i kasernen och gav order om att man skulle förhöra honom under piskslag för att få reda på varför de skrek på det viset mot honom. När de nu sträckte ut Paulus för att piska honom sade han till centurionen som stod där: Har ni rätt att piska en romersk medborgare utan dom och rannsaking? När centurionen hörde det gick han till kommandanten och avlade rapport och sade: Vad tänker du göra? Den mannen är ju romersk medborgare! Då gick kommandanten dit och frågade Paulus: Säg mig är du romersk medborgare? Han svarade: Ja. Då sade kommandanten: Den romersk medborgarrätten har jag själv fått köpa för dyra pengar. Och Paulus svarade: Men jag har den redan från födelsen. Genast drog sig de tillbaka som skulle ha förhört honom. Också kommandanten hade blivit skrämmd när han märkte att det var en romersk medborgare som han belagt med bojar.

Kommentar

Man måste beundra Paulus. Nyss hade han blivit illa misshandlad och närapå ihjälslagen, och ändå var han nu beredd att tala till sina förbittrade landsmän. Tydligt hade han också kvar krafter nog för att göra sig hörd. Men vad skulle han säga dem? För flesta hade det legat närmast till hands att försvara sig mot uppenbart falska beskyllningar, som den att han skulle ha tagit med sig greker in i templet. Men Paulus hade viktigare saker på hjärtat. Här fick han ett tillfälle att vittna om sin Herre inför alla dessa fanatiska motståndare, som dock var hans landsmän. Han kunde förstå dem. Han hade varit likadan själv. Han ville ingenting hellre än att de skulle upptäcka vad han själv hade fått se. Han berättade alltså om sig själv, sina uppväxtår, sin förbittring mot dem som trodde på Nasaréen och sitt möte med honom utanför Damaskus.

Det är här vi får veta att Paulus hade vuxit upp i Jerusalem och ”suttit vid Gamaliels fötter” – det vanliga uttrycket för att studera hos en lärare i lagen. Läraren satt på en liten estrad och studenterna på golvet runt omkring honom, bokstavligen vid hans fötter.

Upplevelsen vid Damaskus skildras i stora drag så som Lukas förut berättat den. När det heter att följeslagarna såg ljusskenet men inte hörde rösten som talade till Paulus, kan det se ut som en motsättning till den tidigare redogörelsen (9:7), där det hette att de hörde ljudet men inte kunde se någon. För Lukas måste båda versionerna ha kompletterat varandra. Följeslagarna upplevde något skakande, först och främst ett ljussken men också något ljud, men vad Paulus hade sett och hört visste de inte.

I fortsättningen berättar Paulus om Ananias. Han framhåller – med tydlig tanke på sina lyssnande landsmän – att det var fråga om en from och betrodd jude. Att Jesus hade sänt honom nämner Paulus inte, men vi får veta att Ananias sade sin broder Saul ungefär det som Herren sagt honom. Som from jude talar han i gammaltestamentlig stil. Att ”få se den Rättfärdige” betydde att få se Guds Messias.

Helt nytt är det som Paulus berättar om den syn han såg i templet, när han hade kommit tillbaka till Jerusalem. Det bör ha varit vid hans första besök där efter omvändelsen, det som han själv nämner i Galaterbrevet (1:18). Lukas berättar (Apg 9:27) att det slutade med att församlingen hjälpte honom att komma undan till Tarsus. Vi hör nu Paulus berätta att det var genom denna syn i templet han fick visshet om att han inte hade någon uppgift i Jerusalem utan skulle gå till hedningarna. Han hade den gången gjort invändningar – som Guds sändebud så ofta gör när de får sitt uppdrag. Innebörden i de invändningarna är inte riktigt klar. Den kan vara, att just han borde kunna tala till judarna, han som varit så helt på deras linje. Den kan också vara, att han var ovärdig att vara Kristi apostel.

Vi vet inte om Lukas själv har hört detta tal. Han hade varit med vid överläggningen hos Jakob dagen efter deras ankomst. Sedan säger han inte vidare ” och ” förrän under resan till Rom två år senare. Det är möjligt att han under mellantiden uppehöll sig i Palestina och kunde följa händelserna. Att han denna pingst var i Jerusalem kan vi ta för givet, men om han var med på tempelplatsen under tumultet är en annan fråga – liksom om han förstod arameiska. Gjorde han det inte måste någon efteråt ha refererat talets innehåll. Faktum är att det innehåller arameismer av det slag, som är naturliga om en tvåspråkig jude har försökt återge det på grekiska.

Paulus fick aldrig tala till punkt. Att Messias skulle vända sig till hedningarna och förbigå sitt eget folk var en tanke så hädisk att massan åter kom i uppror. Lukas beskriver det så målande, att man undrar om han ändå inte var med själv. Kommendanten hade nu fått nog. Här var tydligen ingenting annat att göra än att ta in fången i borgen och försöka få veta vad som hänt. Metoden fick bli den som tillgreps mot slavar och utlänningar: ett pinligt förhör, där man använde läderpiskan på den anklagades nakna rygg. Kommendanten drog sig tillbaka och vana knekthänder började spänna fast Paulus. Men så långt lät han det inte gå. Den vakthavande centurionen fick veta att han hade en romersk medborgare framför sig. Att piska en romare var en allvarlig förbrytelse, och centurionen skyndade till sin chef, som förskräckt kom tillbaka och tog reda på fakta. Han trodde Paulus på hans ord, eftersom det var belagt med dödsstraff att ge sig ut för romersk medborgare utan att vara det. En lögn skulle fången inte ha riskerat, så lätt som det var att kontrollera saken genom förhör bland hans bekanta. Förhöret blev alltså inte av och Paulus behandlades med respekt. Men frisläppt blev han inte. Kanske var det lika gott för honom. Just nu var han tryggare innanför Antonias murar än ute i staden.

Paulus bör ha varit både trött och mörbultad den kvällen. Den natten såg han åter en syn. Kristus trädde fram till honom och bad honom vara vid gott mod. Han skulle inte dö i Jerusalem. Som han vittnat där, så skulle han också få vittna i Rom. Han skulle alltså ändå få komma dit. Var det där han äntligen skulle vara framme vid målet?

Paulus och översteprästen (Apg 22:30–23:5) Paulus och översteprästen

Översättning

Nästa dag ville kommendanten få klart besked om vad judarna anklagade Paulus för. Han befriade honom alltså ur fängelset och befallde att översteprästen och hela Stora Rådet skulle samlas. Sen förde han Paulus dit ned och lät honom träda fram inför dem.

(Kapitel 23) Paulus såg rådsherrarna stadigt i ögonen och sade: Bröder intill denna dag har jag alltid levat mitt liv med ett gott samvete inför Gud. Då befallde översteprästen Ananias dem som stod närmast Paulus att slå honom på munnen. Men Paulus gav honom till svar: Gud kommer att slå dig, din vitmenade vägg! Här sitter du för att döma mig efter lagen, och så bryter du lagen och befäller dem att slå mig! De som stod närmast sade då: Smädar du Guds överstepräst? Paulus svarade: Bröder jag visste inte att han var överstepräst. Skriften säger ju: En hövding i ditt folk skall du icke smäda.

Kommentar

Kommendanten tycks ha varit klok och handlingskraftig. Han vidtog omedelbart åtgärder för att få reda på vad bråket gällde och beordrade Stora Rådet – i dess egenskap av judarnas högsta domstol – att sammanträda. Eftersom översteprästen och sadduceerna var utpräglat Rom-vänliga vållade den saken inga svårigheter. Rådets ordinarie samlingsplats var en sal på västsidan av tempelplatsen, just där en viadukt ledde över ”Ostmakardalen” upp mot Övre staden. Det är möjligt att man denna gång samlades på någon annan plats. Det var ju fråga om ett extraordinärt sammanträde. Tydligen var det så ordnat, att också Roms representanter kunde följa förhandlingarna.

När Paulus nu fördes fram, tog han genast initiativet. Domarna gav som vanligt den anklagade en mönstrande blick, men Paulus besvarade den frimodigt, nästan som om Stora Rådet stod till svars inför honom. Förhørsledaren kan inte ha hunnit ställa många frågor, när Paulus deklarerade att han i hela sitt liv tjänat Gud med ett gott samvete. Han hade gjort vad han trodde var Guds vilja, både när han gick Stora Rådets ärenden och när han nu tjänade Kristus. Han påstod alltså att det var Gud som ledde honom in på den väg som nu fört honom inför rätta. Översteprästen blev förbittrad och förgick sig. Någon god representant för det judiska rättsväsendet var han inte. Från historien är han känd som en ränksmidare, hänsynslös och girig. Han hade regerat sen 47, alltså i ett decennium. När han nu uppmanade till lagstridig misshandel av en anklagad, gav Paulus honom ett skarpt svar. Han liknade honom vid en vitmenad vägg, en sådan som bara var överkalkad. Bakom putsen kunde murverket vara hur dåligt som helst. Hesekiel hade kallat sin tids andliga ledare för ”vitmenare” (13:10f). De ville inte säga sitt folk hur illa det stod till. De strök på lite färg och sade: Allt står väl till. Men när Guds stormvind kom, blåste alltsammans omkull. Och det var vad Paulus förespådade sin motståndare. I en vanlig medborgares mun hade ett sådant svar varit förmätet. Men i Paulus fanns något av profeternas ande. Han blev också sannspådd. Nästa år fick Ananias avgå, och år 66 föll han för mördarh

Paulus medgav själv att han talat skarpare än tillbörligt till översteprästen. Men han hade inte vetat vem han hade framför sig. Det kan vara ironiskt menat: han hade hållit för uteslutet att en överstepräst skulle tala på det viset.

Copyrightregler:

Bo Giertz är upphovsman till såväl översättning som kommentar,

Nedladdning och utskrift av såväl översättning som kommentar får endast ske för personligt bruk,
All övrig användning av såväl översättning som kommentar måste godkännas av rättsinnehavarna samt
Stiftelsen bibelskolan.com åtar sig att förmedla eventuella förfrågningar om vidare användning av översättning och/eller
kommentar till rättsinnehavarna.

REGISTER:Nya Testamentet Apostlagärningarna